

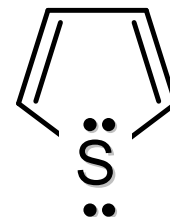
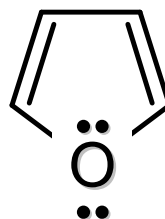
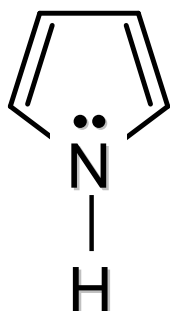
SUPSTITUCIJE HETEROCIKLIČNIH
AROMATSKIH JEDINJENJA

Reaktivnost

- **Uzrokovana veličinom prstena**
- **Heterociklopropan i heterociklobutan reaktivniji su od njihovih analoga sa više članova (5 ili 6)**
- **Reaktivnost heterociklopropana i heterociklobutana prouzrokovana je oslobadanjem napona prstena njihovim otvaranjem**

Pirol, Furan, and Tiofen
(1-hetero-2,4-ciklopentadien)

Hetero: aza-, oksa-, tia-

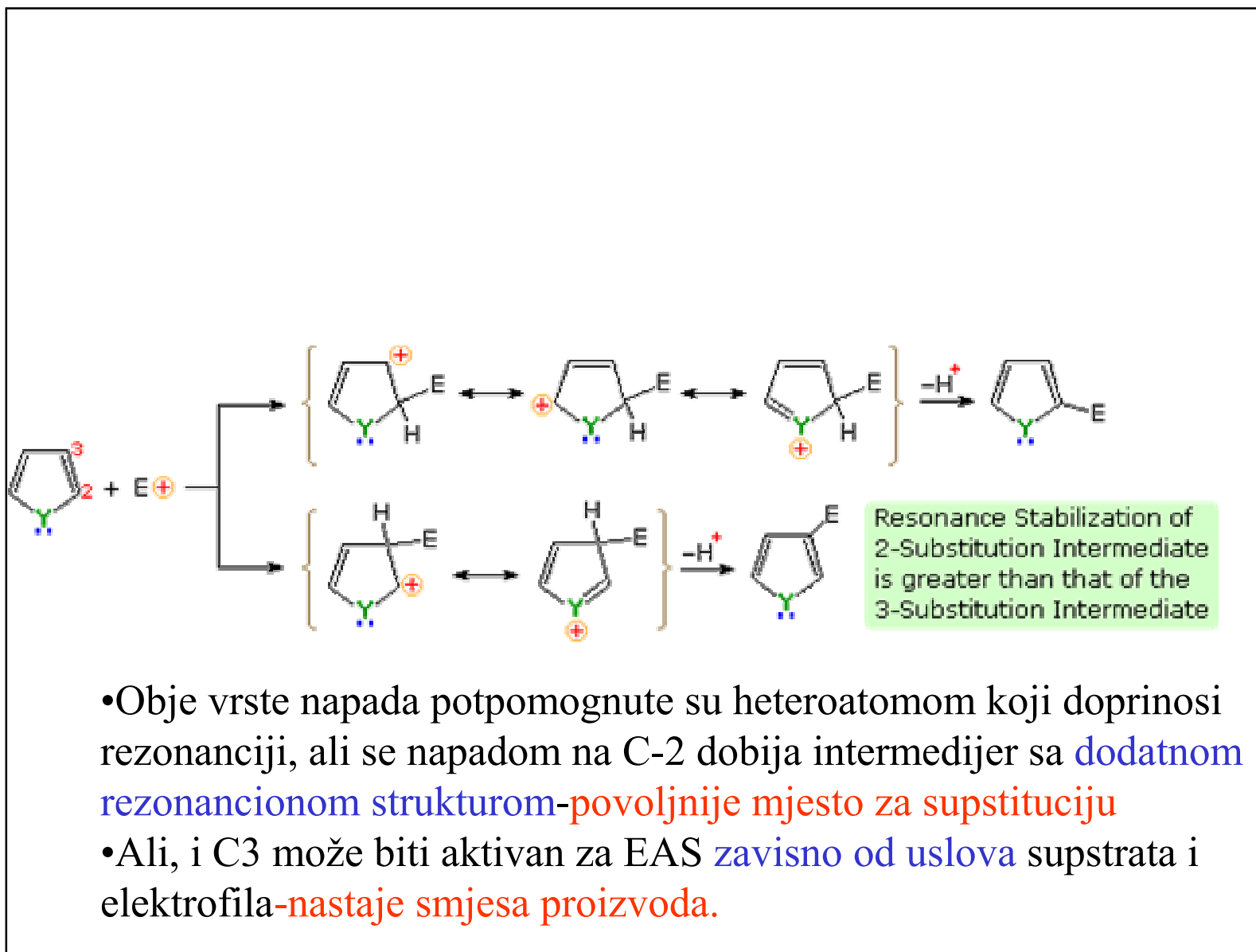

Zbog delokalizacije pokazuju tipične osobine aromatskih jedinjenja kao što su :

- Stabilnost
- Sposobnost stupanja u reakcije Elektrofilne aromatske supstitucije (EAS)
- Mnogo su reaktivniji od benzena u EAS

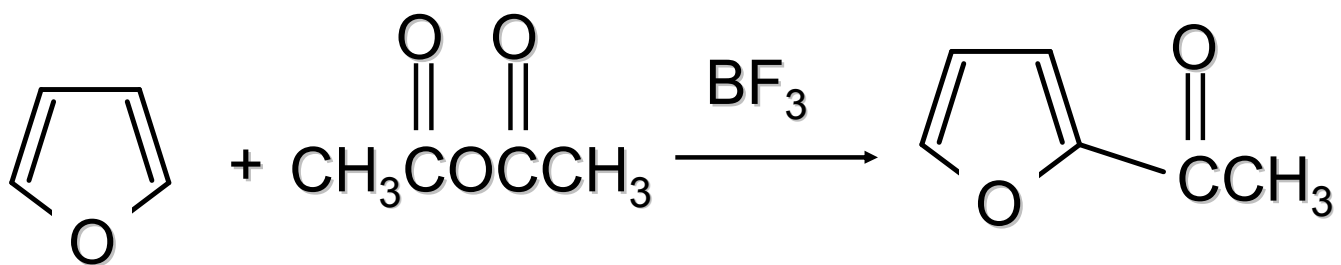
EAS

- Desavaju se u položajim 2 i 3 (radije u 2)
- Ali uporedbom sa benzenom je bolje i u položajima 2 i 3
- Rezonancija pridonosi stabilnosi međuprodukta. U prikazima s pozitivno nabijenim heteroatomom ostaje sacuvan oktet elektrona.

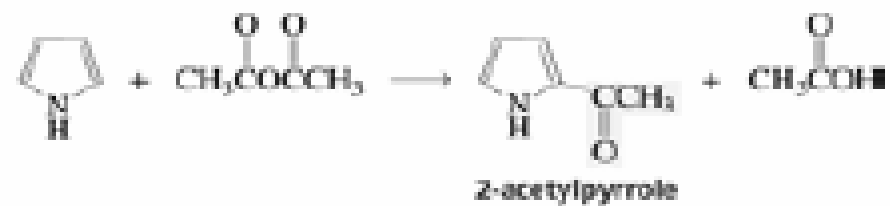
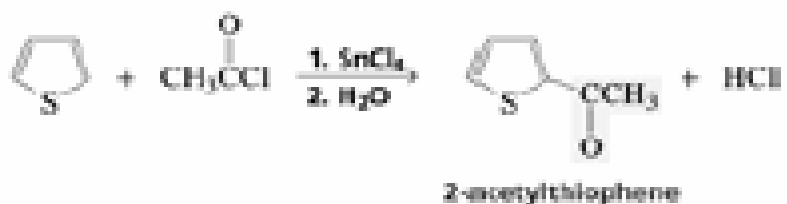
- Ovi petocilani heterociklusi su dovoljno reaktivni, pa se EAS može odvijati i u blagim uslovima, često i bez katalizatora
- Po reaktivnosti su slični anilinima ili fenolima.

Primjer: Furan

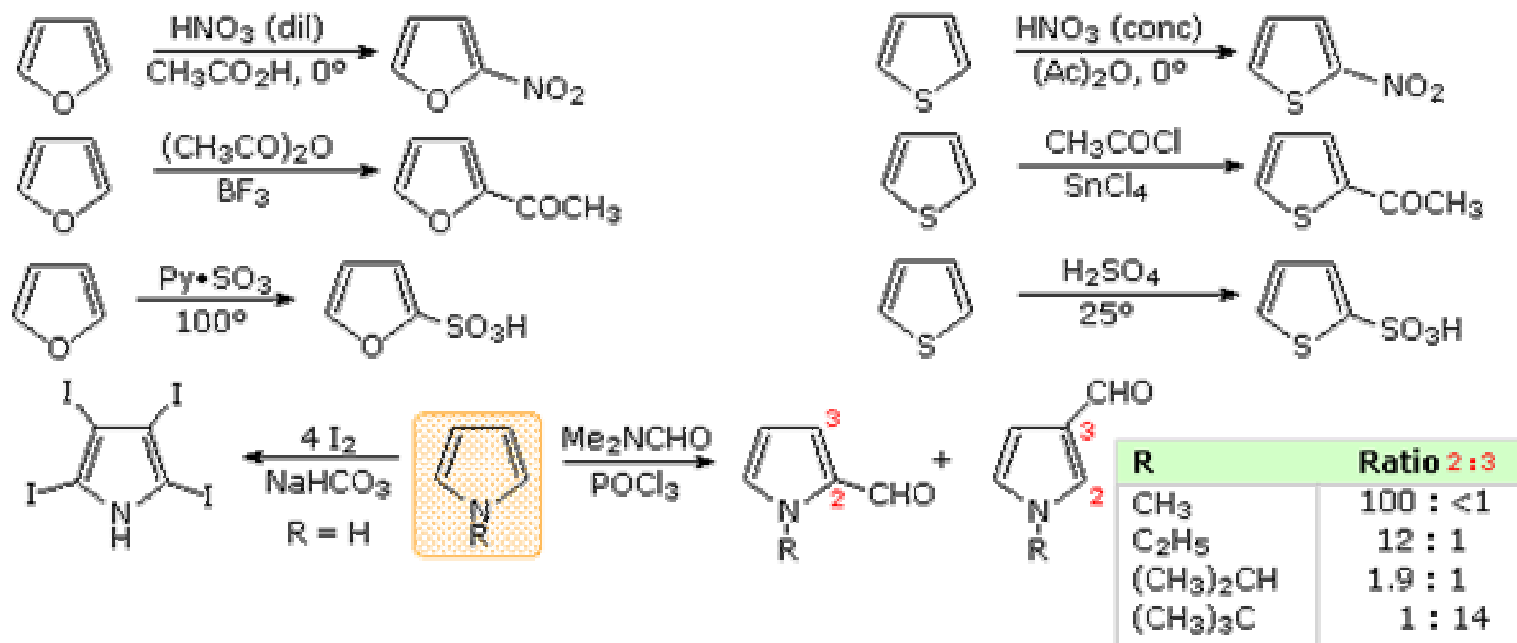

75-92%

The relative reactivities of the five numbered ring heterocycles in Friedel–Crafts reaction

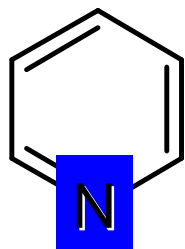

POGLEDATI U PREPORUCENOJ LITERATURI!!!

Piridin

- Piridin je nereaktivan, Podsjeća na nitrobenzen u ovim reakcijama (reagira slično kao deaktivirani benzenov prsten)

EAS se desava na položaju 3.

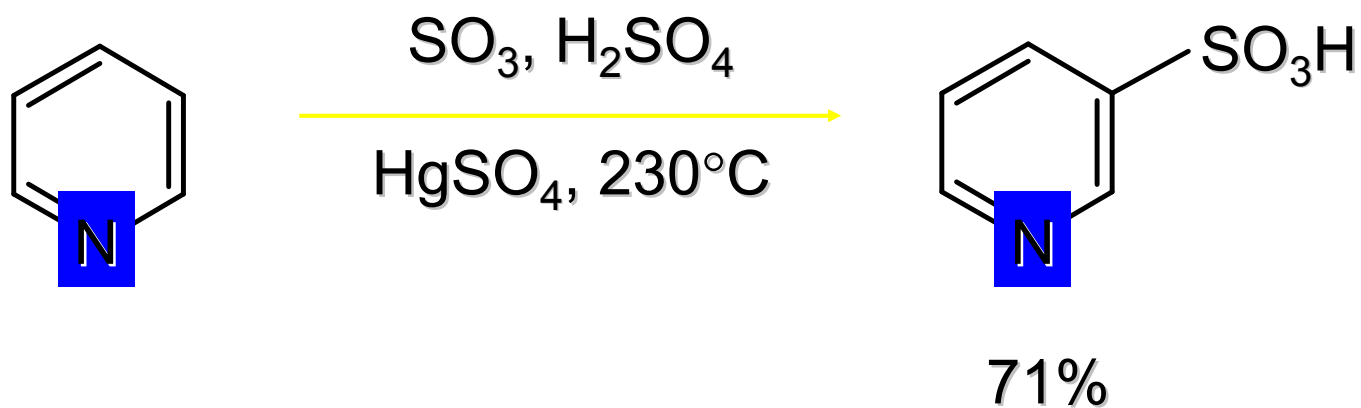
.dezaktiviranje se može u usporedbi sa benzenom, djelimično

pripisati induktivnom djelovanju atoma N, koji privlači elektrone

Δ destabilizira prelazni kation

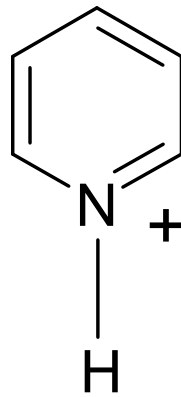
- **Vecinu EAS-skih reakcija ometa nukleofilni i bazni karakter atoma N.**
- **Kiseline protoniraju atom N, stvarajuci piridinij-kation. Prsten tako postaje dezaktiviran , da do EAS dolazi samo pri vrlo zestokim uslovima. Friedel-Craftsova reakcija uopste ne nastaje.**

Piridin

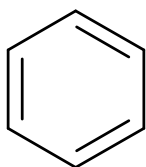
Ali Piridin moze biti sulfonovan pri visokim temperaturama.

EAS se desava na položaju 3.

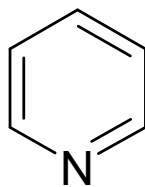
piridinijum ion

U reakcijama EAS

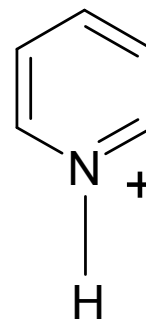
benzen

reaktivniji od

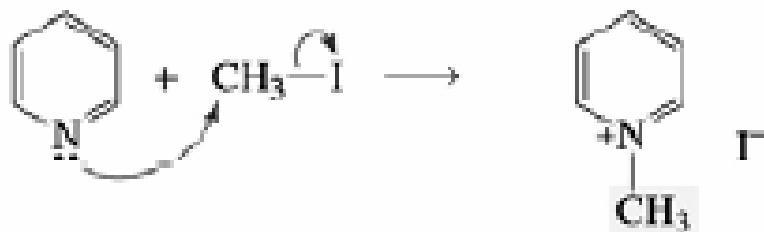
piridin

reaktivniji od

piridinijum ion

Pyridine Is a Tertiary Amine

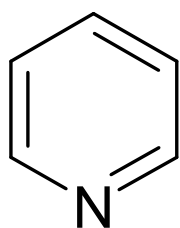

Nukleofilna Supstitucija na Piridinu

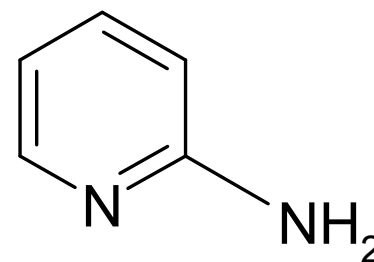
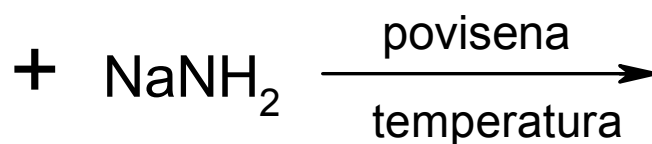
- Povlastena reakcija- Lako stupa u reakcije S_N
- Dobar primjer ove reakcije: Chichibabin-ova reakcija (zamjena hidrida amid-anionom)
- Aktivno mjesto za supstituciju nukleofila je položaj 2 i 4

Čičibabinova reakcija

piridin

2-aminopiridin

80 %

Reactions with Nucleophiles and Bases

